

Tionde internationella olympiaden i lingvistik

Ljubljana (Slovenien), 30 juli – 3 augusti 2012

Lösningar till uppgifterna i den individuella tävlingen

Uppgift nr 1. Ordföljden är **OSV** (O: objekt, S: subjekt, V: verb), **NA** (N: substantiv, A: adjektiv).

A → V ('göra A'): **A-man**.

V → A:

V	'som alltid blir V:ad'	'som alltid V:er N:r'
-n	-l-muḡa	N-... -l-ḡay-muḡa
-nu	-y-muḡa	N-... -nay-muḡa

Alla substantiv föregås av en artikel:

O	S	
balan	baḡgun	kvinnor, farliga djur och föremål
bayi	baḡgul	män, djur
bala	baḡgu	allt annat

Subjektet och dess attribut får ändelsen

- **-ḡgu**, om ordet slutar med en vokal och har två stavelser;
- **-gu**, om ordet slutar med en vokal och har mer än två stavelser;
- **-Du**, om ordet slutar med en konsonant; **D** är en klusil som artikuleras på samma ställe i munnen som det sista ljudet i ordet.

(a) Gräshoppan är varken en kvinna eller ett farligt djur, men eftersom den har samma artikel, måste detta vara "gamla kvinnan" från folktron. Lingvisten trodde att **baḡgun bundiḡu** i exempel (14) var ett fel.

- (b) 17. **balan paḡḡa baḡgul ḡumaḡgu guniymuḡagu bambunman.**
Fadern som alltid blir eftersökt botar flickan.
18. **bala diban bilbalmuḡa baḡgun biḡḡiriḡu guniḡu.**
Ödlan söker efter stenen som alltid knuffas.
19. **bayi bargan baḡgul yaḡaḡgu gubimbuḡunḡanaymuḡagu baḡḡan.**
Mannen som alltid beskyller doktorer följer wallabyn.

- (c) 20. Den lilla wallabyn tittar på trollsländan.
bayi yiriḡḡila baḡgul bargandu wurḡgu buḡan.
21. Mostern som alltid följs kröker fjädern.
bala yila baḡgun mugunaḡagu baḡjalmuḡagu waḡuman.
22. Den sovande pungmusen ignorerar det höga ljudet.
bala muḡga baḡgul midindu ḡagundu ḡaḡin.
23. Larven söker efter mannen som alltid bär stenar.
bayi yaḡa dibandimbanaymuḡa baḡgul bayimbambu guniḡu.

Uppgift nr 2.

	umbu-ungu		umbu-ungu
1	<i>telu</i>	24	<i>tokapu</i>
2	<i>talū</i>	$48 = 24 \times 2$	<i>tokapu talū</i>
3	<i>yepoko</i>	$72 = 24 \times 3$	<i>tokapu yepoko</i>
12	<i>rurepo</i>	$\alpha \neg \beta := (\alpha - 4) + \beta,$	α -nga β
16	<i>malapu</i>	$\alpha \in \{12, 16, 20, 24, 28, 32\},$	
20	<i>supu</i>	$\beta \in \{1, 2, 3\}$	
24	<i>tokapu</i>	$\gamma + \delta,$	$\gamma \delta$
28	<i>alapu</i>	$\gamma = 24k, k \in \{1, 2, 3\},$	
32	<i>polangipu</i>	$9 \leq \delta \leq 32, \delta \neq 24$	

- (a) *tokapu polangipu* = $24 + 32 = 56,$
tokapu talū rureponga telu = $24 \times 2 + 12 \neg 3 = 57,$
tokapu yepoko malapunga talū = $24 \times 3 + 16 \neg 2 = 86,$
tokapu yepoko polangipunga telu = $24 \times 3 + 32 \neg 1 = 101.$
- (b) $13 = 16 \neg 1 =$ *malapunga telu,*
 $66 = 24 \times 2 + 20 \neg 2 =$ *tokapu talū supunga talū,*
 $72 = 24 \times 3 =$ *tokapu yepoko,*
 $76 = 24 \times 2 + 28 =$ *tokapu talū alapu,*
 $95 = 24 \times 3 + 24 \neg 3 =$ *tokapu yepoko tokapunga yepoko.*

Uppgift nr 3.

	1 person sing	1 person plur	2 person sing	2 person plur	3 person sing	3 person plur
A	<i>nau-</i>				<i>du-</i>	<i>ditu-</i>
B	<i>natzai-</i>	<i>gatzaiyki-</i>			<i>zai-</i>	<i>zaiyki-</i>
Z	<i>-t</i>	<i>-gu</i>	<i>-zu</i>	<i>-zue</i>		<i>-te</i>

	A	B	Z	
<i>ahaztu</i>	— vem (obj) —	vem	glömde bort	
<i>hurbildu</i>		vem	till vem	närmade sig
<i>lagundu</i>	vem (obj)		vem	hjälppte
<i>mintzatu</i>		vem	med vem	talade
<i>ukitu</i>	vem (obj)		vem	rörde

- (a)
<i>ahaztu ditut</i>	}	jag glömde bort dem	<i>lagundu dute</i>	de hjälpte honom
<i>ahaztu zaiyki</i>			<i>lagundu nauzue</i>	ni hjälpte mig
<i>ahaztu zaiyu</i>		du glömde bort honom	<i>mintzatu natzaiyu</i>	jag talade med dig
<i>hurbildu natzaiyue</i>		jag närmade mig er	<i>mintzatu gatzaiykiyue</i>	vi talade med er
<i>hurbildu zaiyt</i>		han närmade sig mig	<i>mintzatu zaiykiyu</i>	de talade med oss
<i>lagundu ditugu</i>		vi hjälpte dem	<i>ukitu ditugu</i>	vi rörde dem
<i>lagundu dituzu</i>		du hjälpte dem	<i>ukitu naute</i>	de rörde mig
- (b) du rörde mig — *ukitu nauzu*, de närmade sig mig — *hurbildu zaiyki*.
- (c) *lagundu dut* — jag hjälpte honom, *hurbildu gatzaiykiyu* — vi närmade oss dig.
- (d) du glömde bort honom (*ahaztu zaiyu*) — *ahaztu duzu*.

Uppgift nr 4. Meningarna har följande struktur: $S \underline{paa} V O [O']$ (S: subjekt, V: verb, O: objekt, O': ett annat objekt).

	ge	kalla	slå, döda
O	till vem	vem	vem
O'	vad	för vad	med vad

Alla substantiv föregås av en artikel, som är **a** om detta är den första förekomsten av tredje person i meningen, annars **bona**. Vilken form som används för 3 person sing, **e** eller **bona**, bestäms på samma sätt.

Personliga pronomen:

	1 person sing	1 person plur	2 person sing	2 person plur	3 person sing	3 person plur
S	<i>enaa</i>	<i>enam</i>	<i>ean</i>	<i>eam</i>	<i>eove</i>	<i>eori</i>
O, O'	<i>anaa</i>		<i>vuan</i>	<i>ameam</i>	<i>e, bona</i>	

- (a) 13. *Eam paa ani a overe.* — Ni åt kokosnöten.
 14. *Ean paa tasu a oraoraa bona kae.* — Du slog trollkarlen med väskan.
 15. *Eove paa tara ameam.* — Han såg er.
- (b) 16. Vi gav dig maten. — *Enam paa hee vuan a taba'ani.*
 17. Han kallade mig för ett barn. — *Eove paa dao anaa bona beiko.*
 18. Jag dödade honom med den. — *Enaa paa asun e bona.*
 19. Trollkarlen gav pojken fisken. — *A oraoraa paa hee bona visoasi bona iana.*

Det som omtalades i sammanhanget flyttas till den första platsen och har artikeln **a**. Om därigenom ett subjektspronomen flyttas efter verbet, förlorar det sitt initiala **e-**. Om ett substantiv som är subjekt flyttas, behåller det sin artikel **a**.

$\underline{S} \underline{paa} V O [O'] \rightarrow \underline{S} \underline{paa} V O [O']$
$S \underline{paa} V \underline{O} [O'] \rightarrow \underline{O} \underline{paa} V S [O']$
$S \underline{paa} V O \underline{O}' \rightarrow \underline{O}' \underline{paa} V S O$

- (c) 20. (Varför blev trollkarlen förolämpad?) De kallade trollkarlen för ett kvinna.
 — *A oraoraa paa dao ori bona moon.*
 21. (Varför är denna yxa våt?) Pojken dödade fisken med yxan.
 — *A toraara paa asun a visoasi bona iana.*

Uppgift nr 5. När två ord utgör en fras, förändras det första ordet på detta sätt:

$$\begin{array}{l} -VCV \rightarrow -VC \\ -VCu \rightarrow -VC \\ -VCi \rightarrow -\check{V}C \\ -VCa \rightarrow -VaC \end{array} \quad (V: \text{vokal}, C: \text{konsonant}).$$

Samma sak händer när ett adjektiv bildas genom upprepa ett substantiv eller ett verb: 'ele + 'ele → 'el'ele 'att vara nära × 2 = grund (adj)'.
Ordföljden är

- $\boxed{N_1 N_2}$ (N_1 : det bestämda, N_2 : attribut);
  - $\boxed{N A}$ (också med betydelsen 'en som har A N': *huag 'el'ele* 'hjärta + grund (adj) = otålig');
  - $\boxed{V O}$ (den resulterande sammansättningen kan bli ett substantiv eller ett verb: *a'öf fau* 'att uttömma + år = årets slut', *hül hafu* 'att vända om + klippa = att blåsa (om en orkan)').
- (a) 'u'u — arm/hand, *isu* — näsa, *kia* — hals, *leva* — hår, *mafa* — öga, *susu* — bröst, *huga* — hjärta.
- (b) *tiro* — glas (material),
poga — hål,
huag lala — tålmodig,
haf puhraqi — vulkanisk klippa,
maf pogi = *maf pala* — blind.
- (c) rund — *kalkalu*; att skära kopra — 'ol *niu*; krulligt hår — *leav pirpiri*; klibbig — *pulpulu*; att blixtra — *rima*; skräp — *mofa*.
- (d) • ord: *fäega* (eller *fäeaga*, *fäeagu*).
• att uttömma: *a'ofi* (eller *a'öfi*, *a'öfö*, *a'öfu*, *a'öfü*, *a'ofü*).